EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2022/1747,

annettu 4 päivänä toukokuuta 2022,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan ympäristökeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0113/2022),

A. toteaa, että Euroopan ympäristökeskuksen tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2020 oli 89 649 723 euroa, mikä merkitsee 18,48 prosentin lisäystä vuoteen 2019 verrattuna ulkoisten käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen lisäyksen vuoksi; ottaa huomioon, että unionin inflaatioaste oli 0,7 prosenttia vuonna 2020; ottaa huomioon, että keskuksen talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta (75,29 prosenttia) ja Copernicus-ohjelmaa koskevan erityisen sopimuksen mukaisista maksuosuuksista (22,68 prosenttia);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin on todennut kertomuksessaan Euroopan ympäristökeskuksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2020 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että keskuksen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2020 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 99,96 prosenttia, mikä merkitsee hienoista 0,04 prosentin vähennystä vuoteen 2019 verrattuna; panee merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 86,12 prosenttia, mikä merkitsee 3,71 prosentin vähennystä edellisvuoteen verrattuna;

2. panee merkille keskuksen keskeisen roolin ympäristön tilaa koskevan laadukkaan tiedon tuottajana ja toteaa, että sen merkitys vain kasvaa, kun otetaan huomioon millaisten valtavien haasteiden edessä unioni on pyrkiessään torjumaan ilmastonmuutosta ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä; pitää myönteisenä sitä, että keskuksen mielipidettä kuullaan kaikissa unionin toimielimissä, ja suosittelee, että keskuksen tieteellinen komitea toimisi keskeisessä roolissa neuvonnan tarjoamisessa komissiolle;

Toiminnan tuloksellisuus

3. panee merkille, että keskus raportoi saavuttaneensa asettamansa tavoitteet ylittämällä odotukset keskeisissä tulosindikaattoreissaan vuonna 2020 huolimatta riskeistä ja haasteista, joita organisaatiolla oli vastassaan covid-19-pandemian vuoksi;

4. panee vuoden 2019 vastuuvapausmietinnön seurannan osalta merkille, että keskus tekee yhteistyötä komission kanssa tehtävien määrittelemisessä ja jakamisessa asiaankuuluvien komission yksiköiden kanssa, jotta vältetään tehtävien päällekkäisyyksiä; panee merkille, että keskus ei ole havainnut päällekkäisiä tehtäviä EU:n virastojen verkostoon kuuluvien muiden virastojen kanssa; panee merkille, että keskus koordinoi tiettyjä tehtäviä ja laatii tiettyjä kertomuksia yhdessä muiden virastojen, kuten Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) ja Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA), kanssa;

([1]) EUVL C 114, 31.3.2021, s. 14.

5. panee merkille vuoden 2019 vastuuvapausmietinnön seurantaa koskevien huomautusten osalta, jotka koskevat tyytymättömyyttä joidenkin keskuksen toimien toteuttamiseen, että keskus on ottanut hoitaakseen uusia lisätehtäviä, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, kahdeksannen ympäristöalan toimintaohjelman ja kestävän rahoituksen, joihin ei ole varattu riittävästi resursseja ja henkilöstöä sen lainsäädännössä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi; panee merkille, että keskus tuki suoraan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden täytäntöönpanoa useilla toimilla ja yhteistyöllä komission kanssa; panee lisäksi merkille, että keskus on osoittanut operatiivista henkilöstöä pelkästään näiden toimien toteuttamiseen, mikä aiheuttaa yhä enemmän painetta sen tukitehtäville; kehottaa keskusta aloittamaan keskustelut komission kanssa, tarvittaessa EU:n erillisvirastojen verkoston kautta, näiden kysymysten käsittelemiseksi ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asiassa tapahtuneesta kehityksestä;

6. panee merkille vuoden 2019 vastuuvapausmietinnössä esitettyjen keskuksen tietoverkkoa koskevien seurantahuomautusten osalta, että se oli käynnistänyt digitalisointialoitteita ennen pandemiaa vuonna 2020 ja että maaliskuusta 2020 lähtien sulkutoimien vaikutukset nopeuttivat näitä aloitteita; kehottaa keskusta seuraamaan edelleen kyberturvallisuusuhkien tilannetta ja toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä;

7. panee merkille, että keskus esitteli ilmanlaatua Euroopassa koskevan vuoden 2020 raportin, jossa dokumentoitiin sulkutoimien vaikutuksia ilmanlaatuun Euroopan kaupungeissa ja hyödynnettiin covid-19-pandemian aiheuttamaa ainutlaatuista tilannetta;

8. painottaa, että ympäristökeskus tuottaa luotettavaa ja riippumatonta tietoa ympäristöstä; antaa tunnustusta sen vuonna 2020 julkaisemien tuotosten laadusta ja toteaa, että niihin kuuluvat covid-19-sulkutoimista ilman epäpuhtauksien pitoisuuksiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, uuden teollisuuden päästöportaalin kehittäminen, ensimmäisten tietojen kerääminen raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöistä ja valmistautuminen tulevaan todellisia hiilidioksidipäästöjä koskevaan raportointiin;

9. palauttaa mieliin, että keskus antoi vuonna 2020 ympäristön tilaa vuonna 2020 koskevan kertomuksen ([2]) sekä arviointeja ja katsauksia muun muassa biojätehuollosta ja biojätteen käsittelystä, biohajoavasta muovista, Euroopan jätehuollon uusista haasteista, ilman laadusta ja melusaasteesta sekä siitä, kuinka keskeiset ilmastoriskit, kuten kuivuus, tulvat, metsäpalot ja merenpinnan nousu, vaikuttavat Eurooppaan 2000-luvulla ja sen jälkeen;

Henkilöstöpolitiikka

10. toteaa, että 31. joulukuuta 2020 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 96,92 prosenttia siten, että unionin talousarviossa hyväksytyistä 130 toimesta kolmeen oli nimitetty vakinainen virkamies ja 123:een väliaikainen toimihenkilö (vuonna 2019 hyväksyttyjä toimia oli 124); toteaa, että vuonna 2020 keskuksessa työskenteli lisäksi 71 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 12 kansallista asiantuntijaa;

11. pitää valitettavana, että hallinnosta vastaavan tukihenkilöstön, koordinointihenkilöstön ja sisällön parissa työskentelevän operatiivisen henkilöstön välinen suhde on epätasapainoinen; ehdottaa, että keskuksen olisi saatava enemmän tukihenkilöstöä toimintansa takaamiseksi;

12. panee merkille keskuksen ylemmän johdon sukupuolijakauman ja toteaa, että viisi kahdeksasta oli miehiä (62,50 prosenttia); panee merkille keskuksen johtokunnan sukupuolijakauman ja toteaa, että 30:stä 16 oli miehiä (53,34 prosenttia); panee edelleen merkille keskuksen koko henkilöstön sukupuolijakauman, jossa 111 henkilöä 203:sta (54,68 prosenttia) oli naisia; toteaa kuitenkin, että uuden henkilöstön palvelukseenotossa ja ylennysten yhteydessä viraston olisi pidettävä mielessä, että ehdokkaiden taidot, osaaminen ja kokemus ovat tärkeimpiä tekijöitä; toteaa, että olisi myös muistettava henkilöstön tasapainoisen maantieteellisen jakauman tarve;

13. panee merkille vuoden 2019 vastuuvapausmenettelyssä esitettyjen rajoitettuja varoja koskevien huomautusten osalta, että keskus toimittaa edelleen resurssitarpeita koskevat arvionsa komissiolle; panee lisäksi merkille, että näitä varoja ei aina ole käytetty eikä sisällytetty komission talousarvioesitykseen; kehottaa komissiota ja virastoa laatimaan kestävän suunnitelman resurssien tarjoamiseksi keskukselle sen tarpeiden ja tehtävien mukaisesti ja raportoimaan tässä asiassa tapahtuneesta kehityksestä vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

([2]) Euroopan ympäristö – Tilanne ja näkymät 2020 https://www.eea.europa.eu/soer/2020

14. on huolissaan keskuksen johtokunnan suuresta koosta, joka vaikeuttaa päätöksentekoprosessia ja aiheuttaa huomattavia hallinnollisia kustannuksia;

15. panee vakiokyselylomakkeeseen annetuista vastauksista merkille, että komissio nimesi vuonna 2020 kestävää rahoitusta koskevassa lainsäädännössä keskuksen suorittamaan tukitehtäviä ja osoitti sille yhden väliaikaisen toimihenkilön ja yhden sopimussuhteisen toimihenkilön toimen sekä niihin liittyvän 0,3 miljoonan euron lisäyksen keskuksen unionilta saamaan avustukseen, jotta keskus saisi tarvitsemansa henkilöstön lisätehtävien suorittamiseksi; panee lisäksi merkille, että parlamentti muutti keskuksen vuoden 2020 talousarviota korottamalla perusavustusta 1,3 miljoonalla eurolla ja myöntämällä viiden väliaikaisen toimihenkilön ja kahden sopimussuhteisen toimihenkilön toimet, jotta keskuksella on riittävät voimavarat Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisten uusien, erityisesti ilmastonmuutoksen torjuntaa ja biologisen monimuotoisuuden häviämistä koskevien tehtäviensä hoitamiseksi;

16. panee vuoden 2019 vastuuvapausmietinnön henkilöstöohjeita koskevan seurannan osalta merkille, että keskus tarkisti arkaluonteisia tehtäviä koskevia toimintaperiaatteitaan ja hyväksyi 3. joulukuuta 2020 johtokuntansa päätöksen arkaluonteisten tehtävien tunnistamista ja hallinnoimista koskevista Euroopan ympäristökeskuksen suuntaviivoista tilintarkastustuomioistuimen suositusten mukaisesti;

17. pitää myönteisinä osana henkilöstöpolitiikkaa toteutettuja toimia etätyön ja terveellisen elämän edistämiseksi ja kannustaa edelleen keskusta kehittämään pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehystä, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

Hankinnat

18. panee merkille, että keskus toteuttaa aktiivisesti yhteisiä hankintamenettelyjä komission kanssa; panee merkille, että keskus kohdistaa huomionsa siirtymiseen sähköisiin hallintoprosesseihin (hankinnat, rahoitus ja henkilöstöresurssit), mikä paransi tehokkuutta ja auttoi sitä siirtymään nopeasti ja tehokkaasti etätyöympäristöön covid-19-pandemian puhjettua;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

19. panee merkille keskuksen nykyiset toimenpiteet ja käynnissä olevat toimet, joilla pyritään turvaamaan avoimuus, ennaltaehkäisemään ja hallitsemaan eturistiriitoja sekä suojelemaan väärinkäytösten paljastajia;

20. panee vuoden 2019 vastuuvapausmietinnön seurannan osalta merkille, että keskuksen johtokunnan jäseniä muistutetaan jatkuvasti pyynnöstä toimittaa ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset julkistettavaksi keskuksen verkkosivustolla; on voimakkaasti sitä mieltä, että johtokunnan jäsenten ansioluetteloiden ja sidonnaisuusilmoitusten julkaisemisen olisi oltava pakollista eikä perustuttava vapaaehtoisuuteen; kehottaa keskusta varmistamaan, että johtokunnan jäsenet täyttävät tämän vaatimuksen, ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian kehittymisestä;

Sisäinen valvonta

21. panee merkille keskuksen sisäisen valvonnan kehyksestä tekemän arvioinnin ja sen päätelmän, että vaikka aiempina vuosina joitakin sisäisen valvonnan periaatteita pantiin täytäntöön ja ne toimivat vaikuttavasti, nämä periaatteet katsotaan nyt pannuiksi täytäntöön vain osittain tai vain osittain vaikuttaviksi; panee merkille keskuksen päätelmän, jonka mukaan tämä edellyttää johdon nopeaa reagointia uuteen työskentelytapaan; panee merkille, että covid-19-pandemiaan liittyvistä epävarmoista olosuhteista huolimatta keskuksen sisäisen valvonnan järjestelmä osoittaa, että keskuksen henkilöstö pystyi mukautumaan nopeasti tilanteeseen ja toteutti vuodeksi 2020 suunnitellun työohjelman ja sisällytti uudet menettelyt toimintaansa;

Covid-19-pandemiaan liittyvät toimet ja toiminnan jatkuvuus

22. panee merkille, että keskus otti käyttöön pandemiaan liittyvien rajoitusten vuoksi verkossa tapahtuvan palvelukseenoton ja sitä tuettiin Systalin palvelukseenottoalustan käyttöönotolla, jonka ansiosta keskus pystyi saattamaan päätökseen suuren määrän palvelukseenottoja vuonna 2020 ja jättämään avointen työpaikkojen määrän alhaiseksi vuoden lopussa;

23. panee merkille, että keskuksen toimet covid-19-pandemian ja siihen liittyvien rajoitusten johdosta vaikuttivat myönteisesti useimpiin keskuksen vuoden 2020 ympäristönsuojelua koskeviin tietoihin, jotka osoittavat, että virkamatkoista ja kokouksista aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt vähenivät merkittävästi (noin 90 prosenttia vuosien 2015–2019 keskiarvoon verrattuna) ja että sähkön, lämmön, veden ja paperin käyttö ja jäte vähenivät merkittävästi, koska keskuksen tiloissa työskenteli vähemmän henkilöstöä, ja kehottaa keskusta ottamaan tulevina vuosina toiminnassaan huomioon pandemiasta saadut kokemukset;

Muita huomautuksia

24. suhtautuu myönteisesti keskuksen päätökseen vahvistaa sitoumustaan siirtyä ilmastoystävällisestä toiminnasta ilmastoneutraaleihin toimiin unionin tiukennettujen ilmastotavoitteiden mukaisesti;

25. kehottaa keskusta jatkamaan yhteistyön edistämistä muiden unionin virastojen ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotta ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia voidaan arvioida paremmin, sekä sidosryhmien ja kansalaisten kanssa käytävän vuoropuhelun edistämistä;

26. panee tyytyväisenä merkille keskuksen pyrkimykset ympäristöystävällisten työskentelypuitteiden luomiseksi sekä kaikki toimet, joita keskus on toteuttanut hiilijalanjälkensä ja energiankulutuksensa pienentämiseksi ja paperittoman työnkulun kehittämiseksi; panee merkille vuoden 2019 vastuuvapausmietinnön kustannustehokkuutta ja ympäristöystävällisiä käytäntöjä koskevien huomautusten seurannan osalta, että keskuksen toimistorakennus on peräisin 1800-luvulta ja että mahdollisuudet tilojen energiatehokkuuden parantamiseksi ovat siksi rajalliset; panee merkille, että keskus on osana ympäristöjärjestelmäänsä sitoutunut jatkuvasti parantamaan yleistä energiatehokkuuttaan korvaamalla rakennuksessa tiettyjä ikkunoita ja siirtymällä toimintoperusteiseen työtilaan useissa kerroksissa, mikä parantaa energiatehokkuutta pinta-alayksikköä kohti; panee lisäksi merkille, että keskus ostaa 100 prosenttia sähköstä uusiutuvista energialähteistä; kehottaa keskusta tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

27. panee saavutettavuutta koskevien seurantahuomautusten osalta merkille, että keskus ei ole vielä järjestänyt verkkoalustojaan, jotta ne olisivat saavutettavia vammaisille henkilöille;

28. muistuttaa, että on tärkeää paitsi lisätä keskuksen digitalisaatiota sisäisen toiminnan ja hallinnoinnin osalta myös nopeuttaa menettelyjen digitalisointia; korostaa, että keskuksen on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse missään tapauksessa syntymään digitaalista kuilua; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että on toteutettava kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltävien tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit; kehottaa keskusta kehittämään nopeammin kyberturvallisuuspolitiikkaansa, saamaan sen päätökseen ennen 31. tammikuuta 2022, ja raportoimaan asiasta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

29. panee merkille keskuksen tulosten yleisölle levittämistä koskevien huomautusten seurannan osalta, että keskus toteutti vuonna 2020 tiedotustoimia verkossa ja toteutti innovatiivisia formaatteja, kuten käynnistämistapahtumia, ”kysy asiantuntijalta” -sarjan ja keskusteluja; panee merkille, että keskus osallistuu virastojen väliseen hankkeeseen parantaakseen indikaattoreitaan keskittyen niiden viestintäpotentiaaliin; panee merkille, että vuonna 2020 keskuksen verkkosivustolla kirjattiin yli 8 miljoonaa istuntoa; kehottaa keskusta tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tulevista muutoksista sen verkkotoiminnan virtaviivaistamiseksi;

30. panee merkille tiedotusvälineitä koskevien tilintarkastustuomioistuimen huomautusten seurannan osalta, että keskus parantaa edelleen näkyvyyttään luotettavana ympäristö- ja ilmastotiedon lähteenä unionin tasolla; panee merkille, että vuonna 2020 keskus julkaisi 25 626 media-artikkelia, 80 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019, ja sillä oli yhteensä 178 593 seuraajaa, 56 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019;

31. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 4. toukokuuta 2022 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0196.